

QUICKSCAN NATUUR EN LANDSCHAP BOERDERIJ FAMILIE VERBIJ, DEN ILP.

R. van 't Veer

2010

Colofon:

Van 't Veer, R., 2010. Quickscan Natuur en Landschap boerderij Familie Verbij, Den Ijp. Van 't Veer & De Boer Ecologisch Advies- en Onderzoeksbureau, Jisp, 19 pp.

- Van 't Veer & De Boer Ecologisch Advies & Onderzoeksbureau, Walvischstraat 14, 1546 LN Jisp
- Telefoon 075-6424272/ 06-20779059 – Email r.vantveer@quicknet.nl
- KvK Amsterdam nr. 34315037 – BTW nr. NL8200.07.663.B01 – ABN-AMRO banknr. 50.21.61.337

Inhoud

1 Inleiding	4
2 Gebiedsbeschrijving	7
3 Onderzoeksresultaten Flora en Fauna.....	9
4 Toetsing aan de Flora- en faunawet.....	14
5 Landschap	17
6 Conclusies	18
7 Bronnen	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aanleiding voor dit verkennend onderzoek (quickscan) vormt de voorgenomen verbouw van de stal van familie Verbij Den (Ilp 202, Den Ilp), inclusief de verlegging van het naastgelegen toegangspad.

Vanwege mogelijke schade aan de natuur dienen ruimtelijke ontwikkelingen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot de Flora- en faunawet. Omdat het gebied grenst aan het Natura 2000-gebied 92 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske' is ook een beoordeling gedaan in het kader van de Natuurbeschermingswet. Bij deze beoordeling hoort een separaat rapport over invloed van de boerderij op de concept aanwijzingsdoelstellingen van de Habitatrichtlijn, inzake de kans op verzuring van het habitattype H7140 Trilvenen en Overgangsvenen (Van 't Veer, 2009).

Ten aanzien van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die schadelijke effecten hebben op beschermde natuurwaarden van het natuurbeschermingsgebied en/of op de beschermde flora en fauna in de directe omgeving. Om dit te kunnen beoordelen is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende juridische consequenties in relatie tot de actuele natuurwetgeving.

In deze rapportage worden de resultaten van de quickscan voor het gebied rond de boerderij beschreven. Het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 1, inclusief de locatie van de boerderij. In figuur 2 en 3 is de huidige en de toekomstige situatie via een luchtfoto aangegeven. Naast aantasting van beschermde natuur is ook naar mogelijke aantasting van het landschap gekeken.

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en aantasting van het landschap. Daarbij dient aangetoond te worden dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van deze quickscan is derhalve:

- Het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet, en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.
- Daarnaast is gekeken of de werkzaamheden een blijvende aantasting van het landschap met zich meebrengen, met name gelet op het historische cultuurlandschap en de aardkundige waarden.

1.3 Flora- en faunawet

In het kader van de instandhouding van de inheemse flora en fauna gaat de Flora- en faunawet uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten mogelijk in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Dit houdt in dat de initiatiefnemer vanwege de Flora en faunawet verplicht is om op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden. Daarbij dient ingeschat te worden wat de mogelijke schade of verstoring op deze beschermde waarden kan zijn bij ruimtelijke ingrepen en welke maatregelen ter voorkoming hiervan worden genomen.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hierbij worden drie beschermingsregimes onderscheiden:

1. Soorten van tabel 1: algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
2. Soorten van tabel 2: overige soorten – middelste beschermingsregime;
3. Soorten van tabel 3: genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Er is voor deze soorten daarom geen ontheffing nodig.

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3. Alle vogels zijn gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten vastgelegd in artikel 11 van de Flora- en faunawet. De verbodsbepalingen van artikel 11 beperken zich bij vogels tot alleen de plaatsen

waar gebroed wordt (nesten, holen e.d.), inclusief de functionele omgeving (kwantiteit, kwaliteit, bereikbaar e.d.) om het broeden succesvol te doen zijn, én slechts gedurende de periode dat er gebroed wordt. De lijsten zijn limitatief, nesten van overige soorten vallen alleen tijdens de broedperiode onder het beschermingsregime van artikel 11. Voor een aantal soorten geldt echter een jaarrond bescherming¹.

Gierzwaluw, boerenzwaluw en huiszwaluw zijn voorbeelden van jaarrond beschermde soorten, hun nesten zijn grotendeels of geheel van menselijke activiteiten afhankelijk. Het vervangen, repareren of in de directe omgeving verplaatsen van een kast voor deze soorten wordt echter niet gezien als een overtreding van artikel 11, zolang er maar nestgelegenheid beschikbaar blijft.

1.4. Natuurbeschermingswet

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). De Natuurbeschermingswet richt zich op de bescherming van gebieden, de Flora- en faunawet op de bescherming van soorten. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale streekplannen uitgewerkt. Ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst. In of in de nabijheid van de EHS geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

1.5 Methode

Op 15 maart 2010 is de omgeving van de boerderij van de familie Verbij verkend. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de voorkomende biotopen in het gebied en de directe omgeving om een indruk te krijgen van de fysieke gesteldheid van het terrein. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Aanvullend is op basis van literatuurstudie nagegaan welke biotopen en de daarmee verbonden (strikt beschermde) soorten in het plangebied voorkomen. Hierover is vrij veel bekend, zie de literaturopgave (Van 't Veer et al., 2009, Van 't Veer & Hoogenboom 2008). Hierbij is gebruik gemaakt van vooral de regionale atlassen van Landschap Noord-Holland, maar ook van de landelijke verspreidingsatlassen van diersoorten. Van de regionale atlassen zijn vrij exacte locaties bekend, van de landelijke atlassen alleen globale in een 5x5 km groot rasternetwerk. Ook is op de website van www.waarneming.nl gekeken of bepaalde beschermde soorten in de omgeving van de boerderij voorkomen. Alhoewel bij deze site geen 100% uitsluitel gegeven kan worden over de betrouwbaarheid van de opgaven, kan wel goed beoordeeld worden of bepaalde soorten genoemd in landelijke atlassen in de directe omgeving zijn waargenomen.

¹ Jaarrond zijn beschermd, de nesten van blauwe reiger, zwarte specht, groene specht, grote bonte specht, middelste bonte specht, kleine bonte specht, steenuil, raaf, zwarte kraai, roek, ooievaar, torenvalk, slechtvalk, kerkuil, oehoe, steenuil, gierzwaluw, boerenzwaluw, huiszwaluw, grote gele kwikstaart, indien de nesten nog in functie zijn. Nesten van de roofvogelsoorten rode en zwarte wouw, buizerd, wespandief, sperwer, havik, zeearend, torenvalk, boomvalk en van ransuil zijn eveneens jaarrond beschermd.

Figuur 1. Topografische locatie van de boerderij.

Afgebeeld is de boerderij (gele cirkel), het kilometerhok waarin de boerderij ligt (hok 123-498) en de begrenzing van het Natura 2000 gebied 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske' (groen gearceerd).

Figuur 2. Luchtfoto van het bedrijf van de Familie Verbij (midden, onderste gebouwen). Bron: www.bing.com

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Huidig gebruik

De boerderij ligt ten oosten van de kruising Oostzanerrijweg, en de verbindingsweg tussen Den Ijp en Purmerland (figuur 2), op het adres Den Ijp 202, Den Ijp.

Het bedrijf bestaat uit twee woonhuizen en aangrenzende stallen (figuur 2-3), waarbij het nieuwe stalgedeelte aan de zuidkant is gelegen, zie figuur 3.

Direct ten westen van het bedrijf komen enkele bomen voor, ten noorden, oosten en zuiden van het bedrijf liggen ondiepe poldersloten en weidevogelrijke graslanden (fig. 2 en 5).

Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Het gebied ligt ten noorden van het Natura 2000-gebied 92 'Ijperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske'. Dit is een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet. Voor de ligging van het N2000 gebied, zie figuur 1. Op ongeveer 500 afstand liggen beschermde natuurwaarden in het kader van de Habitatrichtlijn, namelijk het Habitattype 7140B Overgangsvennen.

De omliggende graslanden maken deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur en betreffen het Ijperveld. De doelstelling is hier gericht op weidevogels, schraallanden, kruidenrijke graslanden en moeras. Er wordt van uitgegaan dat alle werkzaamheden in het plangebied geen enkele invloed hebben op de hydrologie van het gebied. Er worden geen sloten gegraven of afgedamd. Derhalve blijft de waterhuishouding in het omringende gebied onveranderd en zal er van enige negatieve doorwerking op de EHS geen sprake zijn.

2.2 Toekomstige situatie

Toekomstig gebruik

De ruimtelijke ontwikkeling bestaat uit de bouw van een nieuwe stal die de reeds bestaande stal zal vervangen. De stal wordt hierdoor naar het zuiden toe 10 meter vergroot. Het aangrenzende ontsluitingspad wordt hierbij naar het zuiden toe over ongeveer een zelfde afstand verlegd, zie figuur 3. Deze figuur 3 geeft ook het plangebied weer, wat een zeer beperkte omvang heeft.

Voor de bouw van de stal is reeds vergunning verleend op basis van de Natuurbeschermingswet, welke is afgegeven op 9 december 2009 door de provincie Noord-Holland

Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de bouw van de stal zal de bestaande oude stal verdwijnen, evenals een deel van het ontsluitingspad. De stal wordt gebouwd op bestaand eren en een deel van het huidige pad. Het te verleggen ontsluitingspad komt op het aangrenzende grasland te liggen. Hiermee verdwijnt een strook van ongeveer 8 meter breed bestaand grasland, direct aangrenzend en op het erf van de boerderij. Met deze verbreding is een oppervlak van ca. 75 m² gemoeid.

3 Onderzoeksresultaten Flora en Fauna

3.1 Literatuurstudie

Op basis van een eerste verkenning via het natuurloket is geconstateerd dat het kilometerhok waarin de locatie ligt (X:123 / Y:498) slechts 1 beschermde soort is aangetroffen, uit de categorie broedvogels. Het overgrote deel van de soortgroepen is echter slecht of zelfs geheel niet onderzocht, waardoor het natuurloket slechts zeer beperkt inzicht biedt in mogelijk aanwezige beschermde soorten. Daarom is extra informatie verzameld uit recente inventarisaties direct rondom de locatie.

Rapportage voor kilometerhok X:123 / Y:498

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						slecht	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren						niet		1997-2007
Broedvogels			1		1	slecht	0%	1996-2007
Watervogels						redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						redelijk		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

* Legenda

FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)
Hrl = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst

Volledigheid onderzoek:
 Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van Rode-Lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten op gedetailleerder niveau beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

■ niet van toepassing

Figuur 4. Resultaten www.natuurloket

Broedvogels

Waarneming.nl geeft voor de nabijgelegen graslanden de volgende vogelsoorten op (2010): wulp, fazant, graspieper, grauwe gans, nijlgans, blauwe reiger, houtduif, holenduif, torenvalk en witte kwikstaart. Wulp en blauwe reiger broeden niet in de directe omgeving van de boerderij. De overige soorten kunnen als broedvogel in de omgeving aanwezig zijn, maar de veldverkenning geeft aan dat met uitzondering van houtduif en witte kwikstaart de genoemde soorten niet op het erf van de boerderij broeden, maar wel in de wijdere omtrek.

In de te vervangen stal broedt boerenzwaluw, er zijn nesten aanwezig die jaarlijks zijn bezet. Als voorzorgmaatregel zijn de nesten in maart dichtgestopt met hooi en wordt tijdelijk een vervangende zwaluw-nestkast opgehangen.

Uit de gegevens van de Agrarische Natuurvereniging Waterland & Dijken is bekend dat de volgende vogelsoorten in de graslanden van het aangrenzende gebied broeden (zie figuur 5):

- In de directe omgeving (binnen 250 m): grutto (RL), slobbeend (RL), tureluur (RL), kievit, scholekster en kraakeend.
- Op een grotere afstand (> 250 m) broeden gele kwikstaart (RL), graspieper (RL), grutto (RL), kievit, kraakeend, kuifeend, scholekster, slobbeend (RL), tureluur, (RL) veldleeuwerik (RL) en zomertaling (RL).

Soorten met de code RL behoren tot de zgn. Rode Lijst-soorten en zijn in ons land bedreigd. Voor deze soorten geldt echter hetzelfde beschermingsregime als niet-bedreigde soorten.

Figuur 5. Ligging van graslanden waarin weidevogels broeden (2009). Geel omcirkeld is de boerderij. De rode blokken zijn kilometerhokken en bezitten een oppervlak van 1 x 1 km.

Voorts komen in het gebied op een afstand van ca 200-400m een aantal verspreide rietkragen voor, waarvan bekend is dat hier de moerasvogelsoorten broeden, zie figuur 6. Het betreft rietgors, kleine karekiet en rietzanger (RL, toegevoegde broedvogelsoort doelstellingen Natura 2000 gebied). Bron: Kernkwaliteiten Laag Holland: Weidevogels en Moerasvogels (Van 't Veer et al., 2009). Van deze rietlandsoorten maakt rietzanger onderdeel uit van de doelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Op een veel grotere afstand (>1000 meter) tot het plangebied broeden nog meer soorten die deel uitmaken van de doelstellingen van het Natura 2000-gebied. Het betreft roerdomp, bruine kiekendief, watersnip, snor en visdief. Deze soorten broeden in rietkragen of de natte graslanden van het Oostzanerveld en IJperveld.

Watervogels

Van de direct omgrenzende landerijen binnen een straal van 250m zijn geen grote concentraties watervogels bekend, zoals krakeend, grutto smient, slobbeend, watersnip, wulp, grauwe gans en meerkoet. Deze soorten maken onderdeel uit van de doelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Zoogdieren (incl. vleermuizen)

In de aangrenzende weilanden komt haas voor, van de directe woonomgeving van de boerderij is egel, mol en huisspitsmuis bekend. Op grotere afstand, in het aangrenzende natuurgebied IJperveld, komt in rietkragen voor: noordse woelmuis, waterspitsmuis en bruine rat.

Noordse woelmuis is een strikt beschermd soort, inclusief het leefgebied. De Noordse woelmuis ontbreekt op het erf van de boerderij of in de zeer directe omgeving. De afstand tot de dichtstbijzijnde potentiële locatie waarin Noordse woelmuis kan voorkomen bedraagt meer dan 200 meter (zie figuur 6). Potentiële locaties voor Noordse woelmuis zijn gebonden aan moeras en rietkragen, deze locaties ontbreken in de onmiddellijke omgeving van het plangebied (figuur 2 en 3). De werkzaamheden hebben daarom geen enkele invloed op moerasgedeelten met potentieel leefgebied voor Noordse woelmuis.

In het aangrenzende gebied, dicht bij de boerderij komen de volgende vleermuizen voor: meervleermuis en dwergvleermuis. Beide soorten zijn strikt beschermd, maar gebruiken de omgeving van het plangebied niet of uitsluitend sporadisch om er langs te vliegen naar voedsellocaties elders in het gebied. Er zijn geen zomerverblijven van vleermuizen aanwezig in het plangebied (fig. 3). Wel kunnen bomenrijen langs de weg Purmerland-Den IJp (figuur 2) en de rietkragen elders in het gebied (fig. 6) als foerageerroute worden gebruikt tijdens de nachtvluchten. Deze foerageerroutes liggen echter niet in het plangebied (figuur 3).

Amfibieën en reptielen

Volgens opgave van de atlas van de amfibieën en reptielen in Nederland komt in het kilometerhok de soorten: bruine pad, groene kikker-complex, bruine kikker en kleine watersalamander voor. Rugstreeppad is niet aangetroffen. De werkzaamheden hebben geen invloed op het water en waterbewonende amfibieën, zie figuur 3.

Vissen

In de sloten van het IJperveld komen de beschermde soorten bittervoorn, rivierdonderpad en kleine modderkruiper voor. De aangrenzende sloten bij de boerderij zijn troebel en vegetatieloos, en zijn derhalve ongeschikt voor deze kritische soorten. Bittervoorn heeft waterplanten of sloten met in water staand riet nodig, rivierdonderpad brede sloten of meren en kleine modderkruiper heldere sloten met waterplanten. Geen van deze soorten is daarom te verwachten. Algemene soorten als brasem en blankvoorn kunnen af en toe in de kleine sloten aanwezig zijn. Deze soorten zijn niet beschermd. De werkzaamheden hebben geen invloed op het water, en daarin voorkomende beschermde vissoorten, zie figuur 3.

Ongewervelde dieren

Van het gehele gebied zijn geen beschermde ongewervelde dieren bekend (o.a. land- en waterslakken, kevers, dagvlinders, nachtvlinders, libellen en mieren), zij ontbreken derhalve ook in het plangebied (fig. 3).

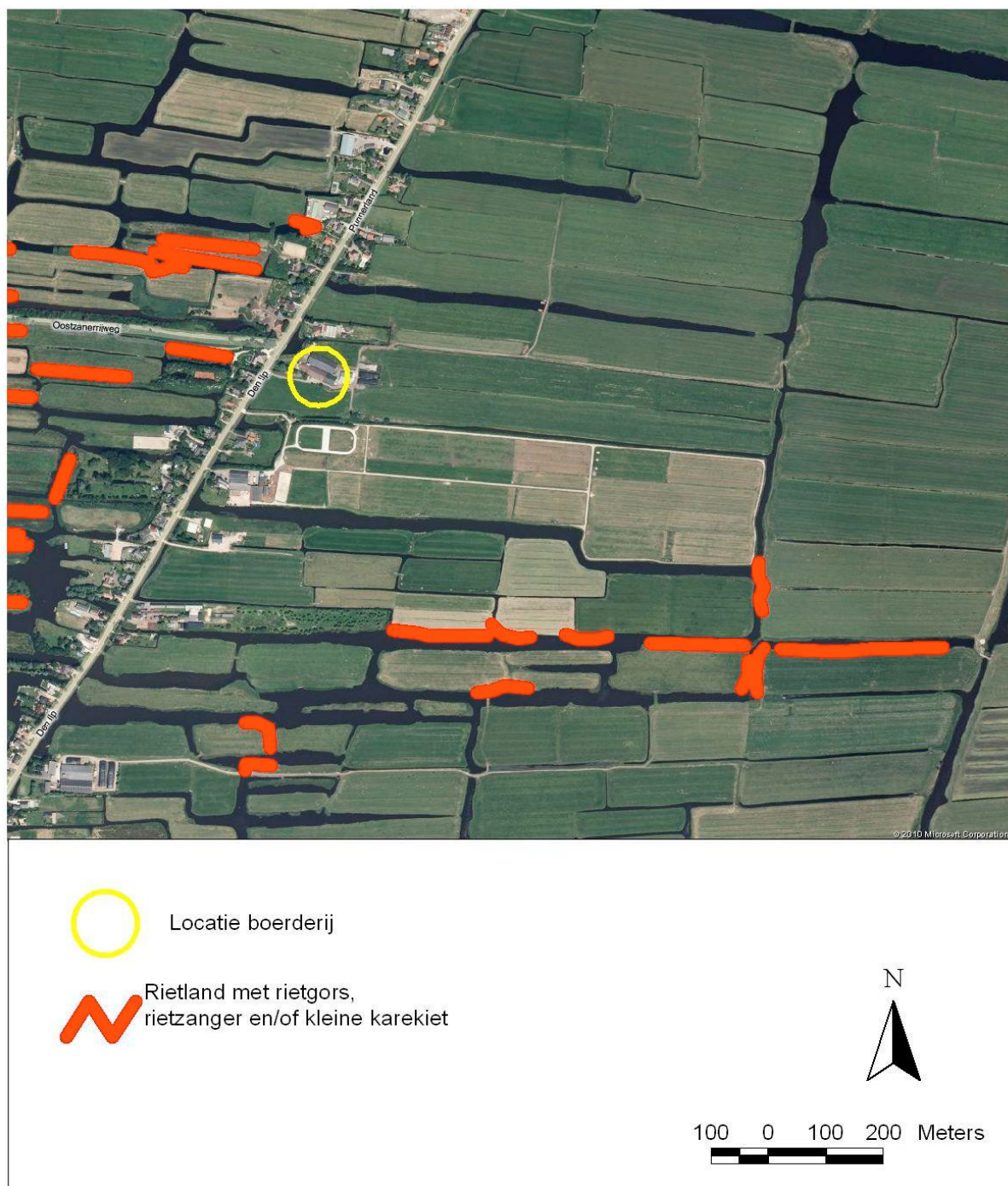
Flora

Alhoewel in het aangrenzende IJperveld een aantal beschermde plantensoorten voorkomen, ontbreken zij binnen een straal van 200 meter rondom het plangebied. In het Oostzanerveld en IJperveld komt ronde zonnedauw voor, een beschermde soort die ook een kenmerkende soort is van het habitatype

H7140B veenmosrietland. Concluderend kan gezegd worden dat beschermde vaatplanten en andere beschermde plantensoorten in het plangebied (fig. 3) ontbreken.

Vegetatie

In de directe omgeving komt in het aangrenzende Oostzanerveld en Ilperveld komen beschermde habitattypen voor. Over de ligging van deze habitattypen rond de stal en de invloed van de stal op deze beschermde habitattypen is een apart rapport verschenen, zie Van 't Veer 2009.

Figuur 6. Voorkomende rietkragen, geschikt voor rietvogels en kleine zoogdieren.

4 Toetsing aan de Flora- en faunawet

4.1 Licht beschermde soorten (tabel 1-soorten)

De ingreep zal naar verwachting niet leiden tot verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Het betreft hier 's winters op het land verblijvende amfibieën als gewone pad en kleine watersalamander. De verlegging van het pad en de bouw van de stal hebben geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er voldoende leefgebied in de omgeving aanwezig blijft en het algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is derhalve niet noodzakelijk.

4.2 Vogels

Het terrein is geschikt voor het broeden van huismus en witte kwikstaart, deze soorten komen voor nabij boerderijen en aangrenzende terreinen. In de struiken kunnen eventueel winterkoning, roodborst, heggenmus, merel, pimpelmees en/of koolmees broeden of gaan broeden. Er zijn voor deze soorten voldoende broedmogelijkheden aanwezig in de directe omgeving van het plangebied, zoals in aangrenzende bomen langs de wegen. Derhalve zijn er geen ecologische omstandigheden of zwaarwegende feiten die een bescherming van eventueel aanwezige nesten van deze soorten tijdens de broedperiode rechtvaardigen. Ingeschat wordt dat de werkzaamheden geen effect op deze soorten zal hebben.

Boerenzwaluw

In de stal broedt de jaarrond beschermde soort huiszwaluw. Deze soort is afhankelijk van de stal en het boerenbedrijf (insecten), maar omdat het om vervanging van de stal gaat, zal de nestgelegenheid niet permanent worden aangetast, alleen tijdens de bouw. Vanwege de bescherming van de nesten van boerenzwaluw wordt het volgende voorgesteld: in maart worden de nesten met hooi dichtgestopt om nestelen te voorkomen, in het stalgedeelte direct ten noorden van de bouwlocatie wordt een zwaluwnestkast opgehangen om tijdelijk voor vervangende nestruimte te zorgen. Na het gereedkomen van de stal is de verwachting dat de huiszwaluw weer gebruik zal maken van de nieuwe stal.

Weidevogels

Direct aangrenzend aan de boerderij broeden tussen 15 maart en 15 juni weidevogels: grutto, tureluur, Kievit, scholekster, krakeend en slobeend, die hinder kunnen ondervinden van de bouwwerkzaamheden. Deze soorten zijn gevoelig voor verstoring. De verstoringafstand van deze soorten wordt door deskundigen op 150 tot 250 meter geschat, waardoor de werkzaamheden tijdens de broedtijd mogelijk een klein verstoring – echter niet een duurzaam verstoring – effect zullen hebben. Een overzicht van deze verstoringafstanden wordt hieronder gegeven (tabel 1):

Tabel 1: Verstoringafstanden weidevogels

Verstorende elementen	Verstoringafstand in meter
Wegen	100
Autosnelweg	300
Fietspad en frequent gebruikt wandelpad	100 – 190
Bebouwing	250

Deze tabel is gebaseerd op recente gegevens genoemd in Visbeen et al. (2009), Oosterveld & Altenburg (2005), Van 't Veer & Scharringa (2008) en Krijgsveld et al. (2008).

De uitbreiding van de stal zal geen verwachte storing op de broedvogels van de aangrenzende graslanden hebben. De stal wordt 10 meter breder, en omdat de meeste weidevogels 200 tot 250 meter of verder vanaf de boerderij broeden, zijn – mede op grond van tabel 1 - vanwege deze uitbreiding geen blijvende versturende effecten op broedende vogels te verwachten. Derhalve is ook hier geen ontheffing nodig. Omdat het pad over een beperkte lengte niet meer dan 10 meter zuidelijker komt te liggen, zie figuur 3, is er geen blijvende versturende invloed op broedvogels in de omgeving van te verwachten. Er is voor de verplaatsing van een deel van het pad derhalve geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Ten aanzien van de werkzaamheden kan geconcludeerd worden, dat als er buiten de broedtijd van de bovengenoemde soorten wordt gewerkt aan de bouw van de nieuwe stal en het verleggen van het pad, is er geen verstoring ten aanzien van broedende vogels in de aangrenzende graslanden is te verwachten. Er is derhalve geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Overige beschermde broedvogels

Van de overige beschermde vogelsoorten, zowel andere soorten broedvogels (weidevogels en rietvogels) en de watervogels, zijn geen verstoringen te verwachten. Dit omdat hun broedgebieden en/of rust- en foerageergebieden ver buiten de verstoringzone van de werkzaamheden liggen (zie tabel 1, verstoringafstanden) en ook figuur 6. Er hoeft derhalve ook hier geen ontheffing te worden aangevraagd.

Mitigerende maatregelen

Voorgesteld wordt om de werkzaamheden buiten de broedtijd van de weidevogels te laten plaatsvinden. In de zomerperiode wordt dus na 15 juni gestart, in het voorjaar wordt gestopt op 15 maart. Buiten deze periode zijn geen versturende effecten te verwachten, totdat de broedperiode in het daaropvolgende jaar (vanaf 15 maart) weer aanvangt. Na 15 juni broeden nog wel rietvogels in de omgeving, maar de afstand van het plangebied tot de dichtstbijzijnde rietkragen is zo groot (>200 m), dat er geen verstoring of andere negatieve effecten zijn te verwachten (zie ook figuur 6). Als er tijdens de bouw de rustperiode in acht wordt genomen, zijn geen negatieve effecten te verwachten, dus is er derhalve ook geen ontheffing nodig.

4.3 Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied (jachtgebied). Dit geldt met name voor de aanwezige bomen langs de aangrenzende plattelandswegen. Deze bomen worden ongemoeid gelaten. Foerageergebied is alleen beschermd als het van essentieel belang is voor een verblijfplaats. Dit is het geval als bij het verdwijnen van het foerageergebied de verblijfplaats ook zou verdwijnen. Daarnaast ligt er genoeg foerageergebied in de omgeving, namelijk in de rietlanden van het Oostzanerveld en het Ilperveld. Derhalve bestaan er wat betreft foerageergebied geen belemmeringen met betrekking tot de Flora- en faunawet. Er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

4.4 Zoogdieren

Waterspitsmuis en Noordse woelmuis ontbreken in het plangebied of in de directe omgeving (zie ook figuur 6). Potentieel geschikte leefgebieden liggen op meer dan 200 meter afstand van het plangebied (zie figuur 3). Er is derhalve geen enkele invloed te verwachten op deze soorten. Andere mogelijk voorkomende zoogdiersoorten behoren tot de licht beschermde soorten, zie 4.1.

4.5 Vissen

Bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad ontbreken in het plangebied. Potentieel geschikte leefgebieden, zoals smalle sloten met riet of waterplanten (bittervoorn), heldere smalle sloten met waterplanten (kleine modderkruiper) liggen op meer dan 200 meter afstand van het plangebied (zie figuur 3). Omdat ook de hydrologische toestand van het gebied niet wordt aangetast, is er derhalve geen enkele invloed te verwachten op deze soorten.

Andere mogelijk voorkomende vissoorten behoren tot de licht beschermde soorten, zie 4.1.

4.6 Flora

Beschermde plantensoorten ontbreken in het plangebied. Potentieel geschikte leefgebieden, zoals veenmosrietlanden, vochtige laagveenheiden, veenmosrijke moerasbossen en schraallanden liggen op meer dan 400 meter afstand van het plangebied (zie figuur 3). Omdat ook de hydrologische toestand van het gebied niet wordt aangetast, is er derhalve geen enkele invloed te verwachten op beschermde plantensoorten elders in het gebied.

4.7 Vegetatie

In het aangrenzende Oostzanerveld komt op ca. 400m afstand het beschermde habitatype H7140B Veenmosrietland voor. De bouw van de stal en de verlegging van het pad hebben hier geen invloed op. Wel is er sprake van enige ammoniakbelasting via atmosferische depositie vanuit de stal. De mogelijk verzurende werking van deze depositie die door de stal wordt veroorzaakt, wordt verwaarloosbaar geacht. In een aparte rapportage (Van 't Veer 2009) is over de invloed van de stal op dit habitatype H8140B uitvoerig ingegaan. Derhalve wordt naar dit rapport verwezen.

6. Landschap

Cultuurhistorie

Het bedrijf van de Familie Verbij bevindt zich in een cultuurhistorisch zeer waardevol landschap (Haartsen & Ten Oever-Van Dijk, 2001). Het betreft de in de vroege middeleeuwen ontgonnen veengebieden, met een zeer waardevol landschap van veenweiden, kavelpatronen, bijzondere ontginningsassen (kavelsloten en tochten) en gegraven petgaten voor de turfwinning.

De werkzaamheden hebben gezien de zeer beperkte omvang, 75 m², hoegenaamd geen blijvende en merkbare invloed op het landschap (fig. 3, zie ook figuur 2 voor de ligging van de boerderij in het landschap). Een deel van het te verleggen ontsluitingspad bevindt zich al op het huidige ontsluitingspad of maakt onderdeel uit van het erf. De zeer geringe aantasting en daardoor nauwelijks merkbare aantasting van het landschap door de verplaatsing van het pad is daarbij verwaarloosbaar. Omdat de te verbreden boerderij zich al op het huidige erf bevindt, is ook hier geen schade van te verwachten. Daarnaast dient aangetekend te worden dat de aanwezigheid van duurzame agrarische bedrijven een voorwaarde is voor het behoud van het aanwezige landschap. Hierdoor weegt het zeer geringe verlies van land (75 m²), niet op tegen een duurzaam beheer van het aangrenzende cultuurlandschap.

Aardkundige waarden

Het aangrenzende IJperveld maakt onderdeel uit van een aardkundig waardevol landschap, dat op de digitale provinciale waardekaart als regionaal waardevol staat aangegeven. Het betreft hierbij de aardkundige waarden van de historische (hoog)veenafzettingen. Ook hier kan worden geconcludeerd (zie boven) dat er hoegenaamd geen merkbare effecten van verlies van waardevol aardkundige waarden zullen optreden.

6 Conclusies

6.1. Landschap

De werkzaamheden hebben gezien de zeer beperkte omvang, 75 m², hoegenaamd geen blijvende en merkbare invloed op het landschap (fig. 3, zie ook figuur 2 voor de ligging van de boerderij in het landschap). Een deel van het te verleggen ontsluitingspad bevindt zich al op het huidige ontsluitingspad of maakt onderdeel uit van het erf. De zeer geringe aantasting en daardoor nauwelijks merkbare aantasting van het landschap door de verplaatsing van het pad is daarbij verwaarloosbaar. Omdat de te verbreden boerderij zich al op het huidige erf bevindt, is ook hier geen schade op het landschap van te verwachten. Daarnaast dient aangetekend te worden dat de aanwezigheid van duurzame agrarische bedrijven een voorwaarde is voor het behoud van het aanwezige landschap. Hierdoor weegt het zeer geringe verlies van land (75 m²), niet op tegen een duurzaam beheer van het aangrenzende cultuurlandschap.

6.2. Natuur

Op basis van de beschikbare literatuurgegevens, recent verschenen lokale atlassen (zie literatuurlijst), een veldbezoek en recente inventarisaties weidevogels en veenmosrietlanden, is vastgesteld dat het plangebied in figuur 3 een potentiële habitat biedt voor enkele licht beschermde soorten (zgn. tabel 1-soorten) en voor de strikter beschermde boerenzwaluw. Tevens broeden in de directe omgeving weidevogels, die gedurende de periode van 15 maart tot 15 juni verstoring gevoelig kunnen zijn voor de bouwwerkzaamheden.

Algemene beschermde soorten

De ingreep zal naar verwachting niet leiden tot een verlies van leefgebied van soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Het betreft soorten als egel, mol, gewone pad, groene kikker, bruine kikker en kleine watersalamander. Derhalve is geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten te verwachten omdat er voldoende leefgebied in de directe aanwezig blijft en het algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is derhalve niet noodzakelijk.

Flora, ongewervelde dieren, vissen en amfibieën

Er komen geen strikt beschermde soorten voor in het plangebied. Omdat de hydrologische situatie ongemoeid blijft, is er geen ontheffing nodig in het kader van de Flora- en faunawet.

Vogels

In de aangrenzende beplanting op het erf zijn geen (vaste) broedplaatsen of (spechten)holen aangetroffen. Het erf is wel geschikt voor de huismus, roodborst, witte kwikstaart, heggenmus, pimpelmees, koolmees, winterkoning en merel. Dit zijn algemene broedvogelsoorten waarvoor voldoende broedmogelijkheden aanwezig is in de directe omgeving van het plangebied. De bouwwerkzaamheden en het verleggen van het pad hebben daarom geen invloed op de instandhouding van deze soorten. Derhalve zijn er geen ecologische omstandigheden of zwaarwegende feiten die een bescherming van eventueel aanwezige nesten van deze soorten rechtvaardigen. Nader onderzoek naar deze soorten is dus niet noodzakelijk. Voor de algemene broedvogelsoorten geldt voorts dat als het nest verlaten is, er geen ontheffing voor het verwijderen van deze nesten nodig is.

Er is één vogelsoort in de stal aanwezig waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn, namelijk de boerenzwaluw. De bouwwerkzaamheden zullen hier een tijdelijke storing teweegbrengen. De nesten worden tijdens de bouw namelijk verwijderd, maar als de stal gereed is, wordt verwacht dat de soort zich er weer vrij snel zal vestigen. Omgevingen van boerderijen zijn vanwege de vele insecten namelijk zeer geschikt voor boerenzwaluw. De boerenzwaluw is voor zijn nesten zijn of geheel van menselijke activiteiten afhankelijk. Het vervangen, repareren of in de directe omgeving verplaatsen van een kast voor deze soorten wordt echter niet gezien als een overtreding van artikel 11, zolang er maar nestgelegenheid beschikbaar blijft. In de naburige stallen is veel nestgelegenheid beschikbaar.

Voorgesteld wordt om de nesten in de stal waar de werkzaamheden gaan plaatsvinden, in maart met hooi af te dichten, en een zwaluwnestkast op te hangen in de aangrenzende stal waar geen bouwwerkzaamheden plaatsvinden. Deze maatregel wordt ruim voldoende geacht, het aanvragen van een ontheffing is derhalve niet aan de orde. De uitbreiding van de stal zal geen verwachte storing op de broedvogels van de aangrenzende graslanden hebben. De stal wordt 10 meter breder, en omdat de meeste weidevogels 200 tot 250 meter of verder vanaf de boerderij broeden, zijn – mede op grond van tabel 1 - vanwege deze uitbreiding geen blijvende versturende effecten op broedende vogels te verwachten. Derhalve is ook hier geen ontheffing nodig.

Direct aangrenzend aan de boerderij broeden tussen 15 maart en 15 juni weidevogels: grutto, tureluur, kievit, scholekster, krakeend en slobbeend, die hinder kunnen ondervinden van de bouwwerkzaamheden. Als er buiten de broedtijd van deze soorten wordt gewerkt is er geen verstoring te verwachten, en is derhalve geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Omdat het pad over een beperkte lengte niet meer dan 10 meter zuidelijker komt te liggen, zie figuur 3, is er geen blijvende versturende invloed op broedvogels in de omgeving van te verwachten. Er is voor de verplaatsing van een deel van het pad derhalve geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Van de overige beschermde vogelsoorten, zowel andere soorten broedvogels (weidevogels en rietvogels) en de watervogels, zijn geen verstoringen te verwachten. Dit omdat hun broedgebieden en/of rust- en foerageergebieden ver buiten de verstoringzone van de werkzaamheden liggen (zie tabel 1, verstoringafstanden). Er hoeft derhalve geen ontheffing te worden aangevraagd.

Vleermuizen

Rond de boerderij vliegen in de zomer tot aan het najaar meervleermuis en/of dwergvleermuis. Op de planlocatie zijn geen grote bomen (diameter borsthoogte > 3 dm) aangetroffen met voor vleermuizen geschikte gaten, holen of scheuren. In de stal komen geen zomerverblijven voor. Er zijn daarom geen belemmeringen met betrekking tot de Flora- en faunawet. Een ontheffing hoeft niet te worden aangevraagd.

Het plangebied is niet of nauwelijks van belang als foerageergebied voor vleermuizen, en dient ook niet als belangrijke vliegroute naar de foerageergebieden in de aangrenzende Natura 2000-gebieden het Ilperveld en het Oostzanerveld. Er zijn voldoende bomen als route beschikbaar langs de aangrenzende polderwegen. Derhalve zijn er wat betreft foerageergebied geen belemmeringen met betrekking tot de Flora- en faunawet. Er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Mitigerende maatregelen

Aanbevolen wordt om de werkzaamheden buiten de broedtijd van de weidevogels te doen plaatsvinden, omdat deze op de direct aangrenzende graslanden broeden. Een rustperiode van 15 maart tot 15 juni wordt daarbij aangeraden. Buiten deze periode is ten aanzien van broedvogels geen noemenswaardige storing te verwachten.

Ten aanzien van boerenzwaluw wordt voorgesteld om de aanwezige nesten eerst dicht te maken met hooi, en voor vervangende nestruimte te zorgen in de vorm van een nestkast voor boerenzwaluw in de aangrenzende stal.

Eindconclusies

Landschap

- De ingrepen op het landschap zijn minimaal (75m²) en daardoor nauwelijks zichtbaar aanwezig.
- Aangetekend dient te worden dat de aanwezigheid van duurzame agrarische bedrijven een voorwaarde is voor het behoud van het aanwezige landschap. Hierdoor weegt het zeer geringe verlies van land (75 m²), niet op tegen een duurzaam beheer van het aangrenzende cultuurlandschap.
- Derhalve zal de verplaatsing van de weg en verbreding van de stal niet leiden tot een verlies van cultuurhistorisch en aardkundig waardevol landschap.

Natuur

- Op basis van deze quickscan zijn voldoende gegevens bekend geacht om de aanwezige beschermde flora en fauna tijdens de werkzaamheden te ontzien via mitigerende maatregelen.
- Ook de daarna optredende permanente situatie zal geen negatieve gevolgen hebben voor beschermde flora en fauna.
- Aanvullend onderzoek naar beschermde soorten is niet aan de orde, bij respectievelijk de bouw van de stal en de verlegging van het pad.
- Tijdelijk – alleen tijdens de werkzaamheden – kan verstoring optreden ten aanzien van broedende weidevogels en de nesten van boerenzwaluw, inclusief broedende boerenzwaluwen. Maatregelen ter voorkoming van schade worden genoemd onder de mitigerende maatregelen, hierboven beschreven.
- Andere strikt beschermde soorten komen in het plangebied (figuur 3) niet voor en worden tijdens de werkzaamheden niet gestoord.
- Concluderend kan gezegd worden dat als tijdens de werkzaamheden de mitigerende maatregelen worden uitgevoerd, er geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd in het kader van de Flora en faunawet.
- Een aanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet is reeds door de provincie verstrekt

6 Bronnen

6.1 Boeken en rapporten

- Creemers, R & J. van Delft (red.), 2009. Nederlandse Fauna 9: De Amfibieën en Reptielen van Nederland, RAVON, Naturalis, 480 pp.
- Haartsen, A. & C. ten Oever-van Dijk, 2001. Cultuurhistorische Waardenkaart Noord-Holland. De cultuurhistorie van Waterland en Zaanstreek (inclusief Beemster en Schermer). Provincie Noord-Holland, 76 pp.
- Hustings, F. & J.W. Vergeer, 2002. Nederlandse Fauna 5: Atlas van de Nederlandse Broedvogels, SOVON, Naturalis, 584 pp.
- K.L. Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van der Winden, 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg – Vogelbescherming Nederland, Rapport nr-08-173, 245 pags.
- Oosterveld, E.B. & W. Altenburg, 2005. Kwaliteitscriteria voor weidevogelgebieden met toetslijst. A&W rapport 412. Provincie Noord-Holland, 2009.
- Veer, R. van 't, 2009. Veehouderij, Stikstofbelasting en het Habitatype H7140B Veenmosrietland. Een praktijkvoorbeeld uit Den IJp. Van 't Veer & De Boer Ecologisch Advies- en Onderzoeksbureau, Jisp, 41 pp.
- Veer, R. van 't & D. Hoogenboom, 2008. Atlas van de natura 2000 gebieden in Laag Holland. Intern rapport Landschap Noord-Holland, in opdracht van de Provincie Noord-Holland, 168 pp + bijlagen.
- Veer, R. van 't, D.M. Hoogenboom, A. Aptroot & J.P.C. van der Goes, 2009. Veenmosrietlanden in Natura 2000 gebieden Laag Holland. Actualisering van de habitattypenkaart, 65 pp + bijlagen. Uitgave Landschap Noord-Holland, Heiloo.
- Veer, R. van 't & C.J.G. Scharringa, 2008. Weidevogelonderzoek Laag Holland 2006. Analyse en interpretatie van de aangetroffen soorten en dichtheden in 30.000 ha weidevogelgebied. Landschap Noord-Holland, Castricum.
- Visbeen, F., N. Raes & K. Scharringa, 2009. Opkrikplannen voor weidevogelgebieden in Laag Holland. Kenniscentrum Weidevogels, Landschap Noord-Holland, 83 pags.

6.2 Websites

- vlinderstichting.nl
- www.natuurloket.nl
- www.minInv.nl
- www.ravon.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- waarneming.nl